

EDITORIAL

Ibuyagyag kag batuan ang garuk kag paantus nga kongreso ni Duterte

Madasig nga nag-init ang pag-inagaway sang mga burukrata-kapitalista sa pwesto pagkatapos ang eleksyon. Indi magnubo sa apat ang nagpabutyag sang intensyon nga mangin Speaker (ukon pinuno) sang Manubo nga Panalagan. Sa Senado, nagaagaway ang mga senador makuha ang pagpamuno sa makagagahum nga mga komite.

Magkaribal man, ang matuod nagaisa ang mga pulitiko kag partido nga ini sa adyenda kag kumpas ni Duterte. Tanan sila kabahin sang supermayorya ni Duterte sa duha ka panalagan. Duha ang halin sa PDP-Laban—si Lord Allan Velasco sang Marinduque kag anay Speaker Pantaleon Alvarez. Halin sa Nacionalista Party si Alan Peter Cayetano sang Taguig City nga nagdalagan nga bise ni Duterte sadtong 2016. Manok naman sang Lakas-CMD si Martin Romualdez sang Leyte kag pakaisa ni Imee Marcos. Sa subong,

wala bisan isa sa ila ang maathag nga makakuha sang mayoryang boto.

Sa Senado, matunog ang balita nga bayluhan ni Cynthia Villar sang NP ang nagapungko nga presidente sini nga si Vicente Sotto. Suportado siya sang mga bag-ong senador halin sa Hugpong ng Pagbabago (HNP), nga nagpamahug magahimo sang “bag-ong mayorya” sa Senado kon indi ihatag ni Sotto ang mga gusto nila nga komite. Kaalyado nga partido ni Sotto ang HNP nga gina-

“Bulok...” sundan sa pahina 2

Writ of Amparo kag habeas data, ginpagwa

GINPAGWA SANG KORTE Suprema ang *writ of amparo* kag *habeas data* pabor sa mga grupo nga Karapatan, Gabriela kag Rural Missionaries of the Philippines sining Mayo 24. Sa idalum sang mga mandu nga ini, ginaobligar ang mga ahensya sang estado nga untaton ang paglagas kag pagpamahug batuk sa mga grupo nga ini samtang indi sini mapamatud-an ukon mahatagan sang rason ang amo nga mga tikang.

Ang apela ginpasaka sang nasambit nga mga grupo pagkatapos nga walay untat nga pagpamahug sang Armed Forces of the Philippines (AFP) sa porma sang pagbansag sa mga ini bilang mga “prenteng organisasyon” sang PKP. Ginainsister sang mga grupo nga ini nga ang sunud-sunod nga pagpamatay, pagpasaka

“Writ...,” sundan sa pahina 3

"Ibuyagyag..." halin sa pahina 1

pamunuan sang anak ni Duterte nga si Sara.

May pagbanggianay man ang mga hubon, lutaw gihapon kon paa-no nga kontrolado ni Duterte ang bag-ong pungko nga Senado kag Kongreso. Para makuha ang iya bendisyon, wala-tuo ang pangako sang mga pulitiko nga igasulong nila ang iya adyenda. Pangunahon diri ang iya paltik nga pederalismo paa-gi sa pagbag-o sa konstitusyon nga daan nabahura sa Senado. Kadung-an sini ang mga proposal nga nagapabaskog sa pasismo sang estado, pareho sang pagpanubo sa edad para mahimo nga kabigon nga kriminal, pagpapatuman sang rekisito nga paghanas-militar sa mga estudyante sang haykul kag mga amyenda sa Human Security Act.

Wala sang tingog ang mga pulitiko nga ini sa mga kaso sang pagpamatay, pagpangurakot kag pagikog-ikog sa dumuluong ni Duterte. Sa isa ka bahin, ginapamatud-an nila nga wala sila sang kinatuhay sa esensya. Sa pihak nga bahin, gina-

pakita sang ila pagsunud-sunod ang kabangis sang nagaharing hubon. Uyat ni Duterte ang bug-os nga makinarya sang estado—halin sa mga ahensya paniktik tubtub sa ahensya nga nagapanukot sang buhis—kag wala siya sang pagduh-duha sa paggamit sa mga ini para ipiton bisan ang iya mga kaalyado. Ginasiguro niya nga wala sang grupo, bisan sa sulod sang iya hubon, nga makahimo sang nagakaigo nga numero ukon kusog para hangkaton ang iya kontrol sang estado.

Ginasiling ang banggianay nga ini banggianay man sa tunga sang mga daku nga negosyo. Ang Nationalist People's Coalition (NPC) amo ang bloke nga kadampig sang daku nga kapitalista nga si Eduardo Cojuangco. Ang National Unity Party (NUP) naman ginapamunuan ni Ronaldo Puno kag ginapaandar sang kapital ni Enrique Razon. Ang NP naman dominado subong sang pamilya Villar.

Sa tunga sang ribalan sang mga garuk nga pulitiko amo ang halambalanon sang paghugakom sang

dalagku nga kontrata sa gubyerno, pagkuha sa mga prangkisa sa mga pangpubliko nga yutilidad, pagbalabag sa mga proposal nga makahalit sa ila negosyo kag paghimo sang mga layi nga may bentaha sa ila interes. Ginapagwa ni Duterte nga "free-for-all" ang inaway sa pamunuan sang Kongreso. Wala kuno siya sang pagadampigan. Pero wala sang inaway para mangin Speaker sang Kongreso ukon Presidente sang Senado nga wala ginapasilabtan sang nagapungko nga presidente. Sa nagtaliwan, desaysibong paktor sa bendisyon ni Duterte ang bentaha nga mahatag sang kongresista kag iya hubon kag ang pagka-suod sini sa iya kag iya pamilya. Wala siya nagaduha-duha nga bayluhan ang sin-o man nga kaalyado nga wala nagaserbi sa iya interes.

Ang ribalan kag inaway sa kongreso salaming sang garuk nga pulitika sang nagaharing sistema sa Pilipinas. Ang kongreso sang reaksyunaryong estado ginaharian sang mga burukrata-kapitalista. Sa partikular, ang magabukas nga ika-18 kongreso pat-ud nga magaserbi nga tagasuporta kag tagapagsulong sang pasismo, korapsyon, paantus, kag tortyur sa banwa nga adyenda ni Duterte.

Dapat lubos nga ibuyagyag kag batuan ang kongreso ni Duterte. Dapat ubos-kusog nga balabagan kag ipakita ang mabaskog nga pagpamatuk sang pumuluyo sa mga pangunahon nga tikang nga gusto sini ipatuman, labaw sa tanan ang plano nga bag-uhon ang konstitusyon 1987 para hatagan-dalan ang pagpalawig sa poder kag pagginahum nga diktador ni Duterte.

Ang pagbukas sang kongreso sa mga maabot nga semana dapat sugalawon sang mainit kag malapad nga protesta agud ipakita ang kahandaan sang bilog nga banwa nga batuan ang anuman nga tipo sini nga pagpabudlay, magaipit kag magahalit sa interes sang pumuluyong Pilipino. AB

Tuig L No. 11 | Hunyo 7, 2019

Ang Ang Bayan ginabantala sa lenggwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray kag Ingles. Nagabaton ang Ang Bayan sang mga kontribusyon sa porma sang mga artikulo kag balita. Ginabuyok man ang mga bumalasa nga magpaabot sang mga saway kag rekomendasyon sa ikauswag sang aton pahayagan.

[instagram.com/progressiveviews](https://www.instagram.com/progressiveviews)

[@prwc_info](https://twitter.com/prwc_info)

[fb.com/groups/phrevolutionnewsroom](https://www.facebook.com/groups/phrevolutionnewsroom)

cppinformationbureau@gmail.com

Kaundan

Editorial: Ibuyagyag kag batuan ang paantus kag garuk nga kongreso ni Duterte 1	
<i>Writ of amparo, habeas data</i> , ginpagwa 1	
Makatalaka nga pagbinutig 3	
Kakugmat sg "Kapanatagan" 3	
2-tuig nga layi militar, salot 4	
Promosyon para sa pasismo 5	
TRAIN: Regrisibong pagbuhis 5	
Dumuluong nga kontrol sa K-12 6	
Piket sa CHed, ginbungkag 7	
4 mangunguma, gin-aresto 8	
Unyonista, ginpamatbatan 8	
Mga operasyon ala-Oplan Sauron 9	
Mamahayag batuk sa <i>red-tagging</i> 9	
Panawagan nga pahalinon si Trump 10	
Rebolusyong Pilipino, gintalakay 10	
Mga armadong aksyon sg CPI-Maoist 10	
"Brexit" kg ang krisis sa UK 10	

Ang Ang Bayan ginabantala duha ka beses kada bulan sang Komite Sentral sang Partido Komunista ng Pilipinas

"Writ...", halin sa pahina 1

sang himu-himo nga kaso, pagpang-ipit kag pagpakugmat sa ila mga myembro kasugpon sang mga pangpubliko nga pagpamahug sang AFP kontra sa ila.

Ang *writ of amparo* amo ang proteksyon sang Korte Suprema sa grupong ginalight sang estado. Ang *writ of habeas data* naman nagobligar sa ahensya sang estado nga ipagwa kag samaron ang tanan nga dokumento ukon impormasyon nga gintipon sang militar kag pulis batuk sa mga grupo nga ini.

Daw sampal ini sa guya sang AFP. Sa amo pa man, ang pinal nga mandu igapagwa sang korte pagkatapos sang mga pagbista sa apela. Ang una nga pagbista pagahimuon sa Hunyo 18.

Ini ang ikaduha nga kahigayunan sa sulod sang isa ka bulan nga naghatag sang *writ of amparo* kag *habeas data* ang Korte Suprema. Sadtong Mayo 3, ginpaburan man sini ang petisyon sang National Union of People's Lawyers. Sa pagbista sang Court of Appeals sining Hunyo 6, wala magtambong ang mga tiglawas sang AFP.

Samtang, ginpasar sa ikatlong pagbasa sadtong Hunyo 3 sa Manobo nga Panaligan ang ginaproper nga layi para hatagan-proteksyon ang mga tagapangapin sang tawhanong kinamatarung. Nagboto nga pabor sa layi ang 183 mamalidha.

Ang pagpasulong sang ginaproponer nga layi ginpangunahan sang Makabayan bloc kag ni Rep. Edcel Lagman. Ginatalana sang ginaproponer nga amligan ang seguridad sang mga tagapangapin sang tawhanong kinamatarung batuk sa mga pagpang-abuso kag paglapas sa ila kinamatarung. Kon mangin layi, magatuga ini sang Human Rights Defenders Protection Committee nga pangunahan sang Komisyoner sang Commission on Human Rights kag anum pa ng katapu nga iganombrar sang mga organisasyon.

Nakalista ang Karapatan sang pagpatay sa 697 tagapangapin sa tawhanong kinamatarung umpisa 2001 tubtub 2018. AB

Makatalaka nga pagbinutig

NATAK-AN NA PATI ang tinawo sang US nga si Delfin Lorenzana sa mga pagbinutig kag pagpang-uto ni Rodrigo Duterte. Sadtong Mayo 24, hayagan niya nga ginsupak ang pila ka bulan nga pagpang-into ni Duterte nga may ara nga himbunanay ang mga lehitimong organisasyon, oposisyon pulitikal, mga mamahayag, abugado kag pati mga personalidad sa telebisyon, kag ang rebolusyonaryong kahublagan para patalsikon siya.

Rason ni Lorenzana, indi matuod ang plano nga pagpatalsik bangud wala siya sang nabatian nga gahud kaangut sini sa kubay sang militar. Ginbalewala ni Lorenzana ang kahublagan pagpatalsik para pakagamayon ini kag sagngon ang mga balita nga may litik sa kubay sang mga suldado kag pulis.

Ginpahayag niya ini matapos ang pila ka semana nga pagpang-into ni Sal Panelo, tagapamaba ni Duterte, kaangut sa duha ka matrix nga nagaunod sang mga ngalan sang mga imbwelto kuno sa plano nga pagpatalsik. Gingamit nanday Panelo kag Duterte ang mga *matrix* sadtong panahon sang eleksyon agud samaran ang oposisyon. Ang una nga matrix bunga sang isa ka bidyo kon sa diin ginaakusahan ni Peter Joemel Advincula, alyas Bikoy, si Duterte, iya mga sulugon kag pamilya bilang pinakadaku nga protektor sang mga sindikato sang droga. Pila ka semana makaligad nga maglutaw sa publiko, ginbaliskad ni Advincula ang iya mga istorya, kag ginsiling nga

himu-himo lamang ang iya mga akusasyon kag ginpahimo sa iya sang oposisyon pulitikal.

Indi mabalibaran ang malapad nga panawagan sang pumuluyo para patalsikon ang rehimeng Duterte nga bantog sa korapsyon, malaparan nga pagpamatay kag pagtraidor sa banwa. Agud kontrahon ini, ginapagwa sang rehimen nga nakighimbunanay ang mga hayag nga organisasyon sa armadong kahublagan agud pagwaon nga iligal ang ila lehitimong panawagan kag pagkunderar sa mga abuso sang rehimen.

Daan na nga ginlatag ni Prof. Jose Ma. Sison ang rekisitos sang pagpatalsik sa nagapungko nga presidente. Lakip diri ang suporta sang mga bahin sang pulitikal nga oposisyon kag militar sa tion nga lubos nga nahamulag ang ginapatalsik nga upisyal. Bisan pa man, ang pagkahamulag nga ini ginabunga pangunahon sang mabasog nga duso sang kahublagang masa kag internal nga mga litik sa kubay sang mga reaksyunaryo. AB

Kakugmat sang "Kapanatagan"

GINPIRMAHAN SADTONG ENERO 10 nanday Armed Forces of the Philippines (AFP) Chief of Staff Benjamin Madrigal Jr kag Philippine National Police (PNP) Chief Oscar Albayalde ang Joint AFP-PNP Campaign Plan "Kapanatagan" 2019-2022 agud hugton ang angtanay kag buligay sang mga pwersang militar kag pulis sa kontra-insurhensya kag kampanyang pagpamigos.

Deklarado nga katuyuan sini ang "tapnaon ang tanan nga pamahug sa seguridad sang pungsod". Nakaangkla ang "Kapanatagan" sa ginpagwa nga Executive Order 70 ni Rodrigo Duterte nga nagtukod sa National Task Force to End Local Communist Armed Conflict.

Sa idalum sang "Kapanatagan", pagatukuron sa mga rehiyon ang mga Joint Peace and Security Coordinating Committee kon sa

diin lakip ang AFP, PNP, mga lokal nga gubyrno kag sibilyang ahensya. Kontrolado sang AFP ang pondo sang mga operasyon sang "Kapanatagan". May ara man ini nga direktang kumand sa PNP kag halos wala sang gahum ang mga lokal nga gubyrno sa mga sakup nila nga kapulisan. Sa National Capital Region, gintawag ini nga Implementation Plan "Kalasag".

"Kapanatagan...", sundan sa pahina 4

Pagapangunahan sang militar ang pag-atake sa mga ginaakusahan sini nga "komunista" kag mga organisasyon nga kuno mga "prente sang komunista" sa kaumhan man ukon sa mga syudad. Magaserbi naman nga suportang pwersa ang pulisya sa mga operasyong kombat sang AFP. Maluwas diri, ang PNP ang magapanguna sa pag-aresto, pagtanum sang ebidensya kag pagpasaka sang gin-imbento nga mga kaso batuk sa mga target nga indibidwal.

Sa idalum sang "Kapanatagan", ang ginapatuman nga Oplan Sauron sa isla sang Negros sadtong Disyembre 2018-Enero 2019. Pareho nga mga taktika ang gi-

nagamit sa ibang bahin sang pungsod.

Sa Masbate, ginreport sang BHB sadtong Mayo 31 ang pagpanghalit sang "Kapanatagan" sa mga barangay sang Dalipe, Panan-awan, RM Magbalon, Guiom, Taberna, Cabayugan, Calumpang kag Iraya sa banwa sang Cawayan. Ginabaluskay sang 2nd IB kag PNP-Masbate ang lugar kag ginapilit ang mga punong barangay nga magpirma sang kasugtanan nga nagadumili sa mga residente nga mag-upod sa mga rali. Pilit nga ginsulod sang mga suldado kag pulis ang mga balay kag ginkawat ang mga personal nga gamit, lakip ang 80 kabanes nga humay, mga hinuptan nga hayop kag P11,000 natipon sang mga residente.

AB

2-tuig nga layi militar, salot sa pumuluyo

Duha ka tuig na nga nagakabuhi sa kahadlok kag kabudlay ang pumuluyo sa Mindanao bunga sang layi militar ni Rodrigo Duterte. Wala na sang nagapati nga ginpatay niya ang layi militar para tapnaon ang kuno pamahug sang terorismo sang grupong Maute. Madugay na ini nga nabuyagyag bilang isa sa iya mga pasistang tikang para tukuron ang walay sablag kag walay latid nga pasistang diktadurya sa bilog nga pungsod.

Ang pagpatay ni Duterte sang layi militar sadtong Mayo 23, 2017 isa sa pinakadaku niya nga kaso sang pag-abuso sang gahum. Ang 6-bulan nga pagpamomba niya sa Marawi City, kon sa diin ginatus-gatos nga sibilyan ang napatay, kadam-an mga Maranao, kag P18 bilyong balor sang ila mga propyedad ang nasamad, makabig nga krimen batuk sa sangkatawhan. Ini, upod ang ekstrahudisyal nga pagpamatay tuga sang iya gera kontra-droga, mahimo nga ipasaka sa mga internasyunal nga korte.

Pag-antus sang mga Maranao

Tubtub subong, wala pa gihapon sang disente nga puluy-an ang 100,000 residente sang Marawi nga napalayas sang atakehon sang AFP ang syudad. Suno sa ginpagwa nga report sang International Committee of the Red Cross sadtong Mayo, nakapondo ang mga bakwit sa mga sentro sang ebakwasyon, sa mga tolda nga nagaserbi nga temporaryong puluy-an kag sa mga balay sang ila himata sa ibang bahin sang Mindanao, Bisayas kag tubtub Luzon. Ara sa 50,000 ang wala pa ginatugutan nga magbalik, bisan hingalit, sa sentro sang syudad—ang lugar nga ginatawag "Ground Zero"

nga ginpuruhan sang mga bomba sang AFP.

Madamo sa mga bakwit ang nagantus sang gutom, balatian kag depresyon. Halin nagligad nga tuig, nagluya na ang pag-abot sang ayuda nga pagkaon halin sa mga buhat-sakaluoy nga institusyon. Tuman ka limitado sang ayuda pinansyal. Ginreport sadtong Mayo nga P10,000 lang ang ginpanagtag sang Office of the Civil Defense (OCD) halin sa P36.92 milyong donasyon nga natipon sa mga bakwit. Hungod nga ginapabudlayan sang OCD ang mga bakwit sa pagkuha sang pondo paagi sang pagpangita sang mga papeles nga nadula kadungan sang pagkadula sang ila mga propyedad kag balay.

Dugang diri, wala gihapon sang natabo sa hingyo sang mga taga-Marawi nga nagapangita sa ila mga himata. Tubtub subong, nagahulat sila sa resulta sang mga DNA test para kilalohon ang mga bangkay sang mga ginlubong na lamang sa komun nga lulubngan. Ginatantya sang mga akademiko nga ara sa 2,000-2,500 ang napatay sa pag-atake sa Marawi, malayo sa 1,200 nga tantya sang rehimen.

Ginkaakig sang mga taga-Marawi ang hungod nga pagbalewala sa ila sa pagplano kag rekonstruk-

syon sang ila syudad kag pagpasalig diri sa mga dumuluong nga kumpanya kag ila mga kasosyo nga kumprador. Natak-an na sila sa bao-kahinay nga proseso sang rehabilitasyon sa pihak sang madasig nga pagkatukod sang AFP sang isa ka kampo militar sa sentro sang syudad. Labi sila nga naakig sa pagbansag ni Duterte sa ila syudad bilang "pugad sang droga" kag pagpabutyag nga dapat ang manggaranon nga Maranao na lang ang maggasto para ibangon ang syudad.

Ginatus-gatos ka libo nga abuso

Naglab-ot sa 800,000 ang mga biktima sang pagpang-abuso sa tawhanong kinamatarung sa Mindanao nga nadokumento sang Karapatan humalin nga gindeklarar ang layi militar. Lakip diri ang 93 aktibista nga ginpatay, 136 gintuyo nga patyon, 1,400 gin-aresto kag ginkulong, 29,000 ginpahug, gin-ipit kag ginharas kag 423,500 ang pilit nga napalayas sa ila mga komunidad. Nalista man sang Karapatan ang 4,428 kaso sang paggamit sang mga sibilyang imprastruktura para sa mga operasyon militar.

Sa ikaduha nga tuig sang layi militar natabo ang makasiligni nga krimen pareho sang pagmasaker sa pito nga pamatan-on sa Patikul sang mga suldado sang AFP kag ang duha nga pagpamomba sa simbahang Katoliko sa Jolo, pareho sa Sulu. Gi-

"2 tuig..." sundan sa pahina 5

"2 tuig..," halin sa pahina 4

ngamit sang AFP nga rason ang "gera kontra-terorismo" para pa-singkion ang militarisasyon sa mga komunidad sang mga Moro. Bangud sini, madamo nga Moro ang napalayas sa ila mga lugar, dugang sa daan na nga mga bakwit. Sa unang kwarto lang sining tuig, ara na sa 16,300 ang nalista nga nagbakwit bangud sa walay untat nga mga operasyon militar.

Kadungan sa mga atake sa mga komunidad sang Moro ang pataratas nga pag-atake sa mga komunidad sang Lumad kag mangunguma. Partikular nga target sang militar ang mga eskwelahang Lumad nga ginapuruhan sang atake sang AFP. Sa nagligad nga duha ka tuig, ginpasara sang pasistang rehimen ang 79 eskwelahan nga may 2,782 manunudlo kag estudyante. Tatlo ka estudyante sang mga ini ang ginpatay sang mga suldado kag mga paramilitar. Permi man nga sa katalagman ang mga eskwelahan nga nagatindog pa kag nagaandar lang bangud sa kaisog sang mga komunidad kag suporta sa ila sang nagkalainlain nga sektor. AB

Medalya kag promosyon para sa pasismo

MEDALYA KAG PROMOSYON ang padya ni Duterte sa iya mga suluguon sa Armed Forces of the Philippines (AFP). Sadtong Hunyo 5, ginkumpirma sang Commission on Appointments (CA) ang promosyon sang 50 upisyal sang militar nga nanguna sa militarisasyon kag pag-abuso sa kaumhan. Ang mga promosyon nga ini amo ang pinakapunta sang inhustisya, suno sa Kilusang Magbubukid ng Pilipinas. Duguon ang kamot sang mga mersenaryong suldado ni Duterte sa kada medalya nga ginahatag sa ila dugang sa pagpatay sa mga tumandok kag mangunguma.

Lakip sa ginkumpirma sang CA sanday Lt. Gen. Felimon T. Santos, kumander sang Eastern Mindanao Command, nga tubtub subong naganasabwag sang teror kag mga paglapas sa tawhanong kinamatarung sa mga rehiyon sang Davao kag Caraga. Ginpataasan man ang ranggo ni Maj. Gen. Gilbert Gapay, kumander sang Southern Luzon Command, nga naglusob sa mga komunidad sang mga mangunguma kag tumandok nga Mangyan sa Mindoro kag Dumagat sa Quezon. Nangbomba ini sa Mindoro nga nagresulta sa pwersahan nga pagbakwit sang halos 1,000 Mangyan halin sa ila mga puluy-an kag pangabuhian.

Dugang pa sa listahan sang mga ginhatagan sang promosyon sanday Col. Jonathan Gayas, upisyal sa

saywar sang 3rd ID jag Brig. Gen. Alberto Desoyo sang 303rd IBde nga pareho nakabase sa Negros. Responsable ang duha sa walay kaluoy nga militarisasyon, tortyur kag masaker sa isla.

Samtang, gintalana naman sadtong Mayo 27 bilang pinuno sang National Commission on Indigenous Peoples si anay Col. Allen Capuyan. Antes sini, si Capuyan gintalana man nga Executive Director sang *national secretariat* sang National Task Force to End Local Communist Armed Conflict.

Pila pa sa ginhatagan sang promosyon ang mga upisyal sang batalyon kag brigada sang AFP nga nagalunsar sang mga operasyong intel, saywar kag pwersahan nga pagpasurender sang mga sibilyan. AB

TRAIN: Regresibo nga pagbuhis

INDI MANEGAR BISAN sang mga ahensya sang gubyerno ang negatibong epekto sang TRAIN law sa lokal nga ekonomya. Suno sa pagtuon sang Philippine Institute for Development Studies sadtong Disyembre 2018, negatibo ang epekto sang bag-ong mga buhis sa sektor nga manupaktura kag sa kahimtangan sang labing imol nga pamilyang Pilipino.

Gintum-ukan sang isang ka pagtuon ang pagkitid sang sektor sa pagmanupaktura kag labing paggamay sang numero sang mga trabaho nga nahimo bilang madugayan nga epekto sang bag-ong mga buhis nga ginpataw sa karbon kag mga produktong petrolyo nga ginagamit nga panggatong sa produksyon kag transportasyon sang mga produkto. Pinakaapektado ang mga magagmay kag medyum-kadaku nga negosyo bangud wala sang iksarang ang mga ini nga mag-arkila sang mga daku nga trak para sa transportasyon sang ila mga produkto. Sa isa ka pagtuon, gintum-ukan man sang ahensya nga daku ang nabuhin sang dugang nga buhis sa pagkaon kag mga ilimnon nga may kalamay sa kita sang mga pinakaimol nga pamilya.

Ginkumpirma sang duha ka pagtuon ang daan na nga kongklusyon sang Ibon Foundation nga *regressive taxation* ang ginapatuman sa idalum sang layi nga TRAIN. Buot silingon, daku ang ginabuhin sini sa mga pamilya nga may manubo ang kita kumparar sa mas mataas ukon medyum ang kita.

Sa pihak ini sang kuno abi eksemption sa mga nagakita sang P250,000 kada tuig. Madamu na ang nagapakamalaut sa pagpang-into nga ini labi pa kadungan sang eksemption sa personal nga kita, gindugangan naman ang buhis sa pagkaon kag transportasyon.

Sa tantya sang Ibon, nadugangan pa ang kita sang mga indibidwal nga may mas mataas ang kita sang 40% samtang nagdaku ang nabuhin sa kita sang masang anakbalhas sa isa ka tuig nga implementasyon sang TRAIN. Ang may kita nga masobra sa P25,000 kada bulan madugangan sang masobra nga P1,000-P33,000 kada tuig. Ini samtang ginabuhinan sang P800 tubtub P4,000 ang kita sang 60% sang mga pamilya nga nagakita nga nagakaigo ukon mas manubo pa sa ila mga kinahanglanon. AB

Pautang sang ADB: Labing paghugot sang kontrol sang mga dumuluong sa K-12

Labing ginapahugot sang Asian Development Bank (ADB) ang kontrol sini sa pagpatuman sang programang K-12. Sining Mayo, ginlagdaan sang ADB kag sang rehimeng Duterte ang Secondary Education Support Program, isa nga kasugtanan sa pautang nga nagabalor sang \$300 milyon. Partikular nga katuyuan sang programa nga mas “pinuhon” pa ang kurikulum sang K-12 sandig sa gilayon nga kinahanglanon sang mga kapitalista. Sa paagi sang pautang nga ini, ginadikta sang ADB ang mga tikang kag programa nga ipatuman sa idalum sang K to 12 halin 2019 tubtub 2023.

Dumuluong nga kontrol sa K-12

Halin nga una nga ginpasar nga layi ang K-12 sadtong 2013 sandig sa rekomendasyon sang World Bank (WB), ang pagpatuman sini hugot nga ginakumpas kag ginakontrol sang ADB (Japan) kag WB (US) paagi sang mga pautang.

Ang bag-ong pautang sang ADB nga ginatawag nga Secondary Education Support Program pagpadayon lang sang nauna nga pautang nga Senior High School (SHS) Support Program (2014-2020).

Nakabalayon ang paghatag sang pondo sa pagpatuman sang guberno sang Pilipinas sa mga gintalana nga target sang ADB. Kabahin diri ang pag-areglo sang kurikulum sang SHS, lakip ang Technical Vocational and Livelihood, para himuon nga mas mabakal ang kusog pangtrabaho sang mga nagtapos sa lokal kag pangkalibutanon nga merkado sa pagtrabaho.

Ginaduso sini nga pabaskugon ang kinaalam sa Matematika, Syensya kag Ingles para mapataas ang iskor sang mga estudyante sang

SHS sa National Achievement Test ka sa *national certificate assessment* para sa mga nagkuha sang kursong teknikal-bokasyunal.

Partikular nga pagapinuhon ang paghanas sa mga espesyalisasyon nga magahatag sang kahandaan sa mga trabaho sa *agri-fishery*, pagluto, *information technology*, *welding*, mga serbisyo nga may kaangtanan sa dagat kag iban pa. Ini ang mga kurso nga pangunahon kinahanglanon sa Japan, Canada, mga pungsod sa Middle East kag US.

Dugang pa diri, magahimo man sang mga paghanas para sa mga pangpublikong manunudlo nga magatudlo sa mga espesyalisadong asignatura.

Paagi sa pautang, gintalana man sang ADB nga magtigana sang \$1.55 bilyon subong nga 2019-2023 (halin \$1.52 bilyon sadtong 2014-2019) para sa Education Service Contracting kag SHS Voucher System nga magapondo sa mga pribadong eskwelahan nga magabaton sang mga estudyante nga indi sarang isulod sa mga eskwelahan

publiko. Ini mga programa nga ginadisenyo base sa prinsipyo sang Public-Private Partnership (PPP) sa sektor sang edukasyon. Ginatalana man sang nauna nga pautang nga pataason tubtub 40% subong nga 2019 ang porsyento sang mga estudyante nga nagaenrol sa mga pribadong hayskul halin 20% sadtong 2012.

Dugang pa diri, ginaobligar man sang bag-ong pautang ang guberno nga magtigana sang \$2.92 bilyon para sa pagtukod sang mga pasilidad sa edukasyon pareho sang hulot-buluthuan, laboratoryo, kag mga workshop sa idalum sang mga kontratang PPP. Doble ini sa ginadikta sining \$1.42 bilyon sa idalum sang nauna nga pautang.

Paghanas gamit ang pondo sang banwa

Kuno abi ginapataas sang bag-ong reporma sang ADB ang kalidad sang mga magatapos sang Grade 12. Pero sa aktwal, ginasanto lang sang ADB ang ila paghanas para sa partikular nga mga kinahanglanon sang mga dumuluong nga kumpanya. Ini para labing mapuga ang ila kusog pangtrabaho nga wala naga-gasto para sa ila pagtreyning ang mga pribadong kumpanya. Sa subong, halos ang mga lokal nga kumpanya sa pagkaon (Jollibee, Chowking kag iban pa) kag mga lokal nga guberno ang nagabaton sang mga gradweyt sang SHS. Bisan sadtong wala pa ang SHS, nagabaton na ang mga ini sang mga gradweyt sa hayskol nga 18-tuig ang panuigon.

Ang pumuluyong Pilipino, paagi sang badyet sa sekundaryong edukasyon, ang nagapondo para sa pagtreyning sang mga mamumugon sang mga dumuluong nga kumpanya. Sa nagtaliwan nga duha ka tuig, nagbuhos sang binilyon nga pondo ang estado para sa programa. Para sa 2018, nagtigana ini sang di

magnubo sa P7.1 bilyon para sa imprastruktura kag pagtudlo sa mga pangpublikong hayskul samtang P20 bilyon ang ginpasa sini sa mga pribadong eskwelahan bilang “subsido” sa mga estudyante nga indi sarang mabaton sang mga pangpublikong eskwelahan. Daku nga bahin sang pondo sa pangpublikong hayskul amo ang para sa teknikal-bokasyunal nga mga paghanas.

Luwag pa ini sa lampas P100,000/estudyante nga ginagasto sang mga ginikanan para sa 2-tuig nga dugang nga pagtuon sa pangpublikong hayskul kag masobra P200,000/estudyante kon pribado ang eskwelahan.

Barato pero di mabaligya nga kusog pangtrabaho

Sadtong 2018 nagtapos ang labing una nga bats sang Grade 12 sa idalum sang programang K to 12. Ara sa 1.25 milyong pamatan-on nga Pilipino ang nagtapos kag naglaum nga makakuha sang trabaho. Trenta’y nuwebe nga porsyento sa ila ang nagtapos sang Technical-Vocational Livelihood track.

Baliskad sa ginpangako sang programa, mismo mga negosyante sa pagpanguna sang Philippine Chamber of Commerce and Industry (PCCI) ang nagpabut-yag sang kabalaka nga indi preparado sa trabaho ang mga nagtapos.

Suno sa PCCI, indi bastante ang 80 oras nga imersyon sa trabaho bilang minimum nga isip sang oras para mangin preparado sa trabaho ang mga bag-ong gradweyt. Amo man, duha sa napulo nga naga-empleyo lang ang handa magbaton sang mga nagtapos sa SHS.

Sa subong, duha ka bats na sang Grade 12 ang nagtapos sa balayon sang kurikulum nga ini. Sa liwat nga pagbukas sang klase sining Hunyo, ginatantya nga ara sa tatlong milyon ang numero sang mga masulod sa SHS. AB

Piket sa atubang sang CHed, ginbungkag

MAKAHAS NGA GINBUNGKAG sang mga pulis ang ginlunsar nga protesta sang mga pamatan-on sa Commission on Higher Education (CHED) sadtong Mayo 30. Ginakundenar sadto sang grupo ang desisyon sang Korte Suprema sa CHed Memo No. 20.

Ginpakamalaut ni Daryl Babaydo, pungsodnon nga tagapangulo sang College Editors’ Guild of the Philippines si CHed Commissioner Prospero de Vera sa ginpagwa sini nga pahayag nga nagadayaw sa desisyon sang Korte Suprema kaangut sa konstitusyunalidad sang CHed Memo No. 20 nga nagakakas sa Filipino kag Panitikan bilang mga asignatura sa kolehiyo. Suno kay Babaydo, ang pag-apruba sa nasambit nga memo magapalala lang sa komersyalisado kag maki-dumuluong nga oryentasyon sang edukasyon sa pungsod.

Ginkastigo naman ni Rep. Sarah Elago sang Kabataan Partylist ang duha ka guya sang administrasyong Duterte kag sang CHed. Maluwas sa memo sa Filipino ginratsada man ang paghimo nga layi sang mandatory Reserved Officers Training Course (ROTC) sa senior high school. “Makasuluka ang duha ka guya sang rehimen: siling nila ginaduso kuno ang mandatory ROTC para sa ‘nasyunalismo,’ pero kakason naman nila ang pagtuon sang aton pulong,” dugang pa ni Elago.

Samtang, nagtipon sa Mendiola ang nagkalainlain nga progresibong grupo sang pamatan-on kag manudlo sa pagbukas sang klase sining Hunyo 3 agud kalampagon ang rehimen US-Duterte sa nagalala nga kahimtangan sang edukasyon sa pungsod.

“Ginakundenar namon ang atake ni Duterte indi lang sa edukasyon, amo man sa atake sini sa aton

identidad, soberanya kag kinamatarung. Pagapas-anon sang mga pamatan-on kag pumuluyo ang liwat nga pagtinaas sang matrikula kag iban pang balayran sa eskwela, pagpadayon sang programang K to 12, kag mga reporma pareho sang mandatory ROTC kag ang CHed Memorandum No. 20,” suno kay Raoul Manuel, tagapamaba sang National Union of Students of the Philippines.

“Hungod nga ginatapalan sang rehimen Duterte ang aton pulong kag identidad agud ihamulag ang pamatan-on nga Pilipino sa ila manggaranon nga kasaysayan, tunay nga identidad kag kritikal nga pagpaminsar,” siling naman ni Kara Lenina Taggaoa sang League of Filipino Students.

Nanawagan ang Kabataan Partylist sa tanan nga pamatan-on nga Pilipino nga manindugan batuk sa mga atake sa edukasyon kag mga demokratikong kinamatarung.

“Dapat naton nga ihatag ang tanan agud pangapinan ang pungsod sa pagsalakay kag atake nga ginpangunahan sang subong nga rehimen. Kinahanglan naton nga pangapinan ang aton pungsodnon nga pulong, kag ang identidad halin sa pagkabahura, ang aton soberanya halin sa pagpanakup kag pagpangibabaw sa balaligyaan sang mga dumuluong, kag aton edukasyon halin sa labing komersyalisasyon. Padayon kita nga magbantay agud siguruhon ang aton kinamatarung kag buasdamlag!” hingapos ni Elago. AB

4 mangunguma, gin-aresto sa Mindoro

Apat nga mangunguma sang Sityo Pusog, Barangay Brigada, Sablayan, Occidental Mindoro ang iligal nga gin-aresto sang mga suldado sadtong Mayo 23. Ang mga mangunguma nga sanday Raul Ibanez, Nonoy Obseqha, Boyna Militar kag Diego Panas ginbutabutahan sang mga suldado kag gin-interogar. Sanday Ibanez kag Obseqha gindala sa kampo sang mga suldado sa Barangay Burgos.

Sa Laguna, ginluthang tubtub mapatay sang mga katapu sang Philippine National Police (PNP)-Calabarzon si Christopher Esabia sa Barangay Palma 2, Alaminos sadtong Mayo 26. Si Esabia daan nga katapu sang BHB-Rizal sadtong 2004. Madugay na siya nga wala sang angut sa BHB.

Makahas nga demolisyon. Makahas nga gindemolis sang gintingub nga operasyon sang mga elemento sang PNP kag Philippine Marines sadtong Abril 24 ang kabalayan sa Sityo Racat, Barangay Rapuli, Sta. Ana, Cagayan. Iligal nga gin-aresto ang 16 nga residente, kadam-an babaye.

Masobra 30 tuig na nga nagapuyo ang mga residente sa lugar. Ang duta nga ginatindugan sang mga balay ginaagaw sang Cadilland, Inc., isa ka debeloper sang duta. Sadtong una nga bahin sang Abril may natabo man nga makahas nga demolisyon sa lugar. Madinalag-on ini nga napunggan sang paghiliusa sang mga residente.

Makaligad ang lima ka adlaw nga warning halin sa DENR, iligal nga dinemolis ang anum ka balay sang mga imol nga mangunguma sa Sityo Laguis, Sindun Bayabo, Iligan City sadtong Mayo 29.

Nangako ang mga tiglawas sang DPWH, DENR kag City Engineering Department nga pagauntaton anay ang demolisyon tubtub wala sang dayalogo sa tunga sang mga residente kag sang gobernador. Pero sang masunod nga adlaw, ginsamad ang 10 balay kag ang maisan sang mga mangunguma.

Sa Bukidnon, gin-aresto sang Criminal Investigation and Detection Group (CIDG) ang apat nga katapu sang Kalipunan ng Dama-yang (Kadamay)-Bukidnon. Alas-9

sang aga sang dakpon sanday Randy Montillano, Jessel Montillano, Christine Ara Montillano kag Wilfredo Darap. Nakasaad sa ila mandamyento de aresto ang himuhimo nga kaso sang tuyo nga pagpatay nga may petsa nga Abril 14, 2018.

Tanggalan sa PEPMACO. Iligal nga ginpahalin ang 20 mamumugon kag tagapangulo sang PEPMACO Workers Union sadtong Hunyo 3. Duha sa mamumugon ginpadalhan sang paandam bangud sa pagpasakup sa isa ka asembliya batuk sa kumpanya. Sadtong Hunyo 4, nagpresentar sang Notice of Strike ang unyon sang PEPMACO. Nakaagi sang mabaskog nga pagpang-ipit ang mga mamumugon pagkatapos sila nga magtukod sang unyon sadtong Enero. Sunud-sunod nga ginpahalin ang 37 mamumugon kag apat nga lider sang unyon.

Samtang, madugay na nga ginabatyag sang mga mamumugon sang IQOR-Bacolod ang indi makatawo nga obertaym kag pagpatrabaho sa ila sang 10 oras kada adlaw. Sadtong Mayo 29, upod ang mga tiglawas sang BPO Industry Employees' Network (BIEN)-Bacolod, ginpaabot sang mga mamumu-

gon ang ila kahimtangan sa upisina sang DOLE-Region VI BacoIod.

Sadtong Hunyo 2 sa Barangay Bunga, Tanza, Cavite, ginluthang tubtub mapatay sang mga indi kilala nga armadong lalaki si Dennis Sequena samtang ara sa isa ka pulong upod ang mga mamumugon. Si Sequena bise presidente sang Partido Manggagawa sa nasambit nga prubinsya.

Sa Butuan City, ginluthang tubtub mapatay sang ginadudahan mga elemento sang AFP si Esther Betonio sadtong Hunyo 2, alas-6:30 sang gab-i sa Sityo Landing, Barangay Tungao. Nakaangkas sa motorsiklo sang iya bana si Betonio halin sa pagsag-ob sang tubig sang palapitan kag ginluthang sang mga kriminal. Nakaluwas sa krimen ang iya asawa.

Aktibo nga katapu sang Unyon sa Mag-uuma sa Agusan del Norte (UMAN) si Betonio kag madugay na nga ginapasibangdan nga katapu sang Bagong Hukbong Bayan (BHB) kag pilit ginapasurender sang militar. Maayo nga lider man si Betonio sa ila lugar.

Suno sa imbestigasyon sang BHB-Agusan del Norte, nagdiretso ang motorsiklo sa kampo sang militar sa kaingod nga barangay sang Lower Olave. Masunod nga adlaw alas-6 sang gab-i sa Purok 6 sa parehong barangay, ginluthang kag napatay si Eddie Versoza, myembro man sang UMAN. AB

Organisador sang unyon, ginpamatbatan

MAKAULUGOT KAG di matarung. Ini ang nangin pahayag sang Karapatan sa pamatbat sang San Mateo, Rizal Regional Trial Court-Branch 76 sa himuhimo nga kaso nga *illegal possession of firearms* batuk sa unyonista nga si Marklen Maojo B. Maga sadtong Hunyo 3. Labaw ang pagkadis-ayre sang pamilya Maga sa indi mabatun-baton nga husgar sang korte.

Magaatubang sa 8-tuig nga pagkabilanggo si Maga. Nakakulong siya subong sa Metro Manila District Jail 4 sa Camp Bagong Diwa, Bicutan, Taguig City. Nakatalana siya nga sayluhon sa New Bilibid Prison sa Muntinlupa. May ginaatubang man siya nga himuhimo nga kaso nga pagpatay sa Agusan del Norte, sa lugar nga wala pa niya nalab-ot.

Gin-aresto si Maga sadtong Pebrero 22, 2018 malapit sa ila balay sa San Mateo, Rizal. Kilala siya nga organisador sang Piston.

Pangkugmat sang operasyon ala-Oplan Sauron, lapnagon sa bilog nga pungsod

PADAYON ANG PAGLUNSAR sang mga operasyon nga tipong-Oplan Sauron, kon sa diin ginalusob kag ginusakup sang mga suldado kag pulis ang bug-os nga mga barangay agud kugmaton, tapnaon kag pwersahon ang mga residente.

Sa Masbate, walo ka barangay ang ginsakup sang mga suldado sang 2nd IB kag Military Intelligence Company kag mga pulis umpisa sadtong ulihi nga semana sang Mayo. (Lantawon ang detalye sa pahina 4.) Sa Barangay Dalipe, ilegal nga gin-aresto ang 11 residente.

Sa North Cotabato, nagkampo man ang mga elemento sang 73rd IB sa mga kabalayan sa Sityo Bantaan, Barangay Bagumbayan, Magpet sadtong Mayo 28.

Sa Davao Oriental, ginkampuhan sang mga suldado sang 67th IB ang mga kabalayan kag simbahan sa mga barangay sang Binbondok kag Mahan-ub, sa banwa sang Banganga sadtong Mayo 27-29.

Sa isa ka asembliya, ginpahayag sang mga ginikanan ang ila kabalaka kag kakulba bangud sa pwersahan sila nga ginapapirma para indi pagpasudlon ang ila mga anak sa mga eskwelahan pangko-

munidad. Ginpaandaman sila nga indi paghatagan sang 4Ps kon indi magsunod.

Samtang, sadtong Mayo 28, ginlusob sang mga paramilitar nga Alamara, upod ang mga suldado nga nakasibilyan, ang UCCP Haran sa Davao City kon sa diin temporaryo nga nakapuyo ang mga mangungumang Lumad halin sa Talaingod, Davao del Norte.

Pwersahan nila nga ginkuha ang 31 kag ginsakay sa isa ka trak kag ginpagwa nga “nagpalagyo”. Ginapangulbaan sang grupong Pasaka nga pagakugmaton ang 31 agud gamiton sang militar kag pulis batuk sa mga bakwit.

Sa Negros Oriental, ilegal nga gin-aresto sang mga suldado si Jiesel Castin sang grupong Anakbayan-Negros sadtong Mayo 24 sa Siaton. Ginapagwa sang militar nga si Castin “nagsurender” pero wala siya ginatuhaw sang mga suldado. AB

Mamahayag sang CDO. Ginbatuan ang Red-tagging

GINDAYAW SANG NATIONAL Union of Journalists of the Philippines (NUJP) ang maisog nga paghiliusa sang mga katapu sang Cagayan de Oro Press Club agud kuhaon ang istrimer nga nagabansag sa NUJP kag iban pang grupo bilang mga “terorista” sadtong Mayo 28. Ginkabit ang istrimer sa kudal sang Press Freedom Monument sa Vicente de Lara Park, Cagayan de Oro kon sa diin magahiwat ang mga katapu sang midya sang Press Freedom Week. Bilang protesta, ginsunog nila ang istrimer.

Sa kaangut nga balita, ginbasura sang Sangguniang Panlungsod (SP) sang Iloilo City sadtong Mayo 23 ang ginproponer ni Iloilo City Police Director Lt. Col. Martin Defensor nga ideklarar ang Partido Komunista sang Pilipinas kag Bagong Hukbong Bayan nga “persona non grata” ukon indi mabaton sa Iloilo City. Wala ni isa nga kagawad sang SP ang nagsuporta sa proposal.

Suno kay SP Floor Leader Plaridel Nava, indi niya mahangpan kon ngaa ginapilit sang pulisya nga idekara nga “persona non grata” ang nagsambit nga mga rebeldeng grupo bangud wala naman sang lokal nga layi nga nagadeklarar nga mga “teroristang organisasyon” ang PKP kag BHB. AB

Layi sang pasismo, ginratsada

MAS MALAUT NGA pag-amyenda sa Human Security Act (HSA) ukon Anti-Terror Law kag Mandatory ROTC sa Senior High School ang ginadalian nga mangin layi sang rehimen Duterte antes matapos ang ika-17 Kongreso. Sa pagsulod sang ika-18 Kongreso nga dominado sang mga tinawo ni Duterte, ginahanda naman ang layi para sa Mandatory Military Service.

Ginapaburon sang proposal nga pagbag-o sa HSA ang depinisyon sang terorismo. Sa simple nga pagsuspetsa pa lang, mahimo nga tiktikan, arestuhon, kag ikulong sang duha ka semana ang sin-o man. Bangud sa ginpalapad nga kahulugan, pati ang mga rali kag welga mahimo nga ibilang na nga “terorismo”. Tuig 2007 sang ginpamatuhan sang mga demokratikong sektor ang mga peligroso nga probisyon nga ini.

Samtang, ginadalian man nga ibalik ang ROTC ukon pag-obligar sa mga estudyante nga magpaidalum sa paghanas-militar. Labi sini nga pabaskugon ang dominasyon sang militar sa nagkalainlain nga aspeto sang pangabuhi sosyal, lakip ang pagmolde sa pamatan-on. Ginapatudok sini ang militarista nga panan-awan sa pamatan-on para mangin sunud-sunuran.

Solo nga handum sang pagpadasig nga pagpasar sa mga layi nga ini ang pagtapna sa nagaantus kag nagakaakig nga pumuluyo kag ibandera ang gahum para sa pagtukod sang iya diktadurya.

Kontra-endo. Nagwelga ang mga mamumugon sang Zagu Foods Corporation sadtong Hunyo 6 sa atubang sang upisina sang kumpanya sa Barangay Kapitolyo, Pasig City. Ginapamatuhan sang mga welgista ang end kag di-paghatag sang nagakaigo nga benepisyo sang kumpanya. Sunud-sunod man ang pagpamahug sang kumpanya kontra sa unyon. AB

Panawagan nga pahalinon si Trump sa pwesto, nagabaskog

NAGABASKOG ANG PANAWAGAN NGA impeachment ukon pagpatalsik kay Donald Trump bilang presidente sang US. Ini pagkatapos isapubliko sadtong Mayo 30 sang Office of the Legal Counsel (OLC) ang report sang imbestigasyon sini sa pagpasilabot sang Russia sa 2016 eleksiyong presidensyal.

Gindetalye sang report ang malaparan kag sistematikong pangampanya sa *social media* sang Internet Research Agency, isa ka kumpanyang Russian, para kay Trump kag ang hugot nga angtanay sini sa mga espesyalista kag tagapamaba ni Trump. Ginbuyagyag man sang report ang mga atake sang mga Russian hacker sa pangontra ni Trump nga si Hilary Clinton kag pagpa-ambit sang sensiti-tibo kag nakahalalit nga impormasyon nga ginagamit ni Trump sa kampanya.

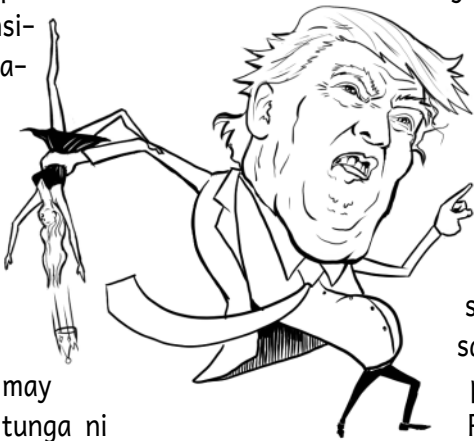
Walay sapatang wala napamatud-an sang report nga may konspirasiya sa tunga ni

Trump kag sang Russia, ginreport sini ang serye sang mga miting sa tunga sang mga upisyal sang kampanya ni Trump kag mga indibidwal sang gubyernong Russian sa panahon sang kampanya. Lakip sa paliwat-liwat nga nakipagkita ang umagad ni Trump nga si Jared Kushner. Si Kushner “espesyal nga taga-adbays” subong sang administrasyong Trump. Sa panahon sang 2-tuig nga imbestigasyon sang OLC, paliwat-liwat man nga nagbinutig kag nangsablag ang mga tinawo ni Trump.

Sa pagguwa sang report, nagpahayag ang pinuno sang OLC nga si Robert Mueller nga ang solo nga rason kon ngaa indi makasuhan si Trump bangud ginadumilian sa konstitusyon ang pagbista sa nakapungko nga presidente. Bisan pa man, madamo ang nagapati nga mahimo gamiton bilang ebidensya

sa isa ka *impeachment* ang nasam-bit nga report.

Ginpagwa sang OLC ang report sadto pa nga Marso sining tuig pero ginbalabagan ini sang mga abugado ni Trump. Ginsumiter ini sa Kongreso sang US sadtong Abril kag sadtong Mayo lang ginpubliko ang redacted (ukon may nakatago nga mga teksto) nga bersyon sini. Sa adlaw nga

nagwa ang report, ginpanginwala ni Trump ang akusasyon nga nakigbuligay siya sa dumuluong nga gubyerno para magdaog, kag ginsiling nga wala siya sang ihibalo sa pagpasilabot sang Russia. AB

Rebolusyong Pilipino, gintalakay sa France

NAGHIWAT SADTONG Mayo 25 ang Jeunes Révolutionnaires (Pamatan-on nga Rebolusyonaryo) sa France sang isa ka miting pagtuon bahin sa rebolusyong Pilipino nga ginapamunuan sang Partido Komunista sang Pilipinas. Gintambungan ini sang iban pang mga organisasyong rebolusyonaryo kag anti-pasista sa ila lokalidad. Gintalakay nila ang kahublagang mapaghilway sa Pilipinas, partikular ang armadong pagbato sang pumuluyo.

Samtang, may talakayan sadtong Abril 19 bahin sa inaway banwa sa India kag sa Pilipinas. Kabahin ini sang mga aktibidad para sa Semana batuk sa Imperyalismo.

Luwasa sa pagpahayag sang suporta, ginpanawagan sang mga nagtipon ang gilayon nga pagpahilway kay Propesor GN Saibaba kag tanan nga mga bilanggong pulitikal sa India kag iban pang parte sang kalibutan. Nanawagan man sila sa pagpauntat sang henosidyong operasyong “Green Hunt” sa India.

Serye sang armadong aksyon, ginlunsar sang CPI-Maoist

SERYE SANG MGA armadong aksyon ang ginlunsar sang People’s Liberation Guerilla Army (PLGA) nga ginapamunuan sang Communist Party of India (Maoist) halin Mayo tubtub unang semana sang Hunyo. Ini pagkatapos nga ginpatay sanday Ramko Narote, katapu sang CPI-Maoist kag Shilpa Dhurva, isa ka gerilya, sadtong Abril 27 sa Gundurwahi.

Ginatantya nga nagalab-ot sa 79 ang kaswalti nga suldado kag pulis sa mga atake nga ini. Natabo ang mga armadong engkwentro sa Gadchirolli, sa rehiyon sang Jarkand, sa Maharashtra kag Chhattisgarh.

Lakip sa mga ginbunalan sang PLGA ang mga suldado sang 209th Commando Battalion for Resolute Action (COBRA), isa ka tim nga nagespesyalisa sa kontra-Maoistang mga operasyon.

Ginsalakay kag gin-uyatan sang 40 hangaway sang PLGA ang banwa sang Timurpalli sa distrito sang Malkangiri sa Odisha sadtong Mayo 19. Nalutos sang PLGA ang kwartel sang lokal nga gubyerno. Ginhimo ang aksyon bilang pagkunderar sa anti-tumandok nga mga aktibidad kag mga peke kag himu-himu nga engkwentro sang mga suldado sa lugar.

Sa Gadchirolli, ginpalukpan sang bomba sang PLGA ang duha ka tili-punan kag isa ka instrumento pangproduksyon nga nagtuga sang paralisisasyon sa produksyon sa distrito sadtong Mayo 28.

Ginapakita sang mga aksyon nga ini nga determinado ang PLGA kag CPI-Maoist sa sige-sige nga pagsulong sang inaway banwa sa India.

“Brexit” kag ang krisis nga nagatublag sa UK

Luhaan nga gin-anunsyo ni Theresa May sadtong Mayo 24 nga manaog na siya sa poder bilang punong ministro (PM) sang United Kingdom (UK) makaligad nga tatlong beses siya napaslawan nga makahimo sang isa ka kasugtanan kaangut sa paghalin sang pungsod sa European Union (EU) sa proseso nga ginatawag nga “Brexit”. Sadto pang Marso dapat magwa ang UK sa EU pero wala ini madayon tuga sang indi pagkasugot sang mga mamalidha sang UK sa ginplatar ni May nga kasugtanan para sa matalunsay nga paghalin sa EU.

Ano ang Brexit?

Ginpalip-ot nga duha ka pu-long—Britain + exit (guwa) ukon ang katawagan nga maggwa ang UK o Britain bilang katapu nga pungsod sa blokeng pang-ekonomya nga European Union (EU). Ginpalutaw ini sadtong 2013 ni PM David Cameron sa isa ka nasyunal nga reperendum agud dalayon nga malubad na ang halambalanon—makapaayo bala ukon indi sa Britain ang mangin katapu sang EU. Sa tantya ni Cameron paagi sang reperendum nga ini iya marendahan ang mabaskog nga anti-Europe nga panindugan sang iya kapartido sa Conservative Party agud sa sini mangin matalunsay ang iya pagpamuno sa pungsod nga nahagmak sa pang-ekonomyang krisis.

Duha ang ginapilian sang mga Briton—“Remain or leave” (magpabilin ukon maghalin) sa EU.

Sobra nga nagsalig si Cameron nga magadaog ang opsyong “Remain”. Pero baliskad sa iya ginalauman, nagdaog ang opsyong “Leave” (maghalin) sang hiwaton ang nasyunal nga rependum sadtong Hunyo 23, 2016. Ginapanan-aw ang pagdaog nga ini bilang reaksyon sang pumuluyo diri sa malala nga

krisis sa ila pangabuhian. Reaksyon ini sa pila ka dekada nga pagpatuman sang mga polisiya sa pagkinot nga nagbunga sang masingki nga pag-antus sang pungsod. Gingamit sang mga partidong “far right” ukon maki-Tuo ang sentimyento nga ini para isaylo ang basol sa halog nga polisiya sang UK sa migrasyon.

Ano ang kasugtanan para sa Brexit?

Nakasaad sa ginplatar ni May nga kasugtanan para sa Brexit ang mga probisyon nga magatalana sa relasyon sang mga negosyo sang pungsod sa iban pang pungsod sa EU; mga kinamatarung sang pumuluyo sini sa Northern Ireland nga palaagyan sang mga produkto kag tawo sa tunga sang UK kag EU. Nakasaad man sa nasambit nga kasugtanan ang pagbayad sang UK sa utang sini sa EU nga 39 bilyon pounds ukon \$50 bilyon. Kadungan sang kasugtanan nga ini ang isa ka pahayag nga nagaunod sang pagpakigrelasyon sang UK sa iban nga pungsod sa EU sa palaabuton sa mga patag sang balaligyaan, depensa kag seguridad.

Tatlong beses nga ginbalibaran sang mga myembro sang parlamento sang UK ang kasugtanan nga ini. Lakip sa indi nakasugtan ang areglo sa Northern Ireland nga nagaserbi nga dulunan sa tunga sang EU kag UK. Mabaskog ang panawagan para sa “no-deal” Brexit ukon

paggwa sa EU nga wala sang nakapwesto nga kasugtanan kag pagbalibad nga bayaran ang 39 bilyon nga multa sini. Kon matabo ini, madula ang pribilehiyo sang UK sa pagbaligyaanay sa mga pungsod sa sulod sang EU.

Sa subong, wala pa gihapon sang kapat-uran ang Brexit kag padayon nga nakaeksperensya sang katublagan ang mga negosyo kag pumuluyo bangud diri.

Paglala sang krisis

Pagaatubangon sang bag-ong punong ministro sang UK, makahimo man ukon indi sang kasugtanan sa Brexit, ang labing paglala sang krisis sa ekonomya kag pulitika sang pungsod. Sa subong pa lang, ginatantya na sang gubyrno nga sa sulod sang 15 tuig, magauswag lang ang ekonomya sang UK sa tunga sang 4% tubtub 9%.

Walay sapayan sa Oktubre 31 pa ang pinal nga petsa sang paghalin sang UK sa EU, may pila ka kumpanya na ang nagsaylo sang ila mga operasyon sa ibang pungsod. Halimbawa sini amo ang Airbus, nga nagaempleyo sang 14,000 mamumugon kag nagasuporta sang masobra 100,000 iban pang trabaho. Ara na sa Singapore ang Sony kag nagahana nga magsaylo man ang kumpanyang P&Q.

Sa atubang sang pag-atras sang pila ka dumuluong nga mamumuhunan, ginreport sang Society of Motor Manufacturers and Traders nga sadtong Abril ang industriya sang kotse nakahimo lang sang 70,971 kumparar sa 127,970 sang kapareho nga bulan sang nagligad nga tuig. Halos 44.5% ini sang produksyon sang mga kotse lakip ang Jaguar, Land Rover, BMW kag Peugeot.

Ginapangulbaan man sang mga Briton ang kakulangan sang mga suplay sa pagkaon kag bulong pananglitan wala sang maareglo nga kasugtanan para sa Brexit. AB

